

Förslaget om arbetslöshetsförsäkring.

Vad de sakkunnigas borgerliga grupper anföra.

Vi meddelade i vårt förra nummer innehållet i regeringens och den socialdemokratiska majoritetens bland de sakkunniga förslag till lag om arbetslöshetsförsäkring. Här nedan refereras minoritetsgruppernas vägande invändningar.

De folkfrisinnares kritik.

Hr Hamrin och Edw. Larson inleda sitt yttrande med ett uttalande, att av statsrådsprotokollet såväl som av andra omständigheter framgår som ostridigt, att meningen med de sakkunnigas yttrande icke varit eller ens kunnat vara att söka åvagabringa en objektiv och allsidig prövning av frågan om anordnandet av arbetslöshetsförsäkring här i landet. Ståndpunkten i själva principfrågan hade i de framlagda förslagen redan blivit tagen; så ock befräffande själva organisationen av försäkringen, med staten — utom de försäkrade — såsom ensam bidragsskyldig. Då härtill lades att för uppdragets fullgörande anslags en mycket kort tid, som delvis sammanföll med riksdagens öppnande och därmed förenat arbete för de flesta av de sakkunniga, framtod det redan från början klart, att yttrandet icke kunde komma att omfatta prövning av frågorna i hela deras vidd, utan måste begränsas till det de sakkunniga förelagda förslagets detaljer. Vidare anmärka de att socialförsäkringskommittén icke kunnat tillgodogöra sig erfarenheten om den senare tidens lärrika åtgärder i såväl in- som utlandet och att den andra utredningen åter är begränsad till framläggandet av förslag rörande anordnande av reservarbeten.

Från dessa utgångspunkter förklarade sig dessa båda sakkunniga redan från början förhindrade att uttala sin definitiva anslutning till den form för frågans lösning, som upptagits dels i förutnämnda P. M. och dels i de olika lagförslagen. Däremot ha de känt sig skyldiga att i ett särskilt yttrande sammanfatta de erinringar, vilka de under granskningen av förslagen ansett sig böra framställa mot desamma.

De uttala, att beteckningen "försäkring" i detta fall icke har mycket gemensamt med dylik verksamhet i övrigt. Hela läggningen av det nu föreslagna systemet för statlig understödsverksamhet kommer i realiteten att begränsa de "försäkrades" antal till ett mindre tal bland de av sin arbetskraft beroende, varigenom flertalet kroppsarbetare, och därtill i stor utsträckning de ingalunda bäst ställda, torde sakna utsikter att komma i åtnjutande av de med förslaget avsedda fördelarna.

Bestämmelse därom, att arbetslöshetskassans medlem skall äga fritt val mellan att uppbära kontant understöd eller mottaga erbjudet reservarbete motsätta sig dessa två sakkunniga. De anse oungångligt att som regel stadga arbetsplikt, dock med rätt för vederbörande myndighet, om det skulle försvära den arbetslöses möjlighet att återupptaga sin vanliga yrkesutbildning, att meddela befrielse härifrån.

I frågan om statens förhållande till arbetare, vilka direkt eller indirekt på grund av konflikt blivit arbetslösa, anse de den föreslagna formuleringen oanvändbar, om man vill uppehålla statens neutralitet. Sambandet mellan alla inom ett yrkesområde sysselsatta är numera så starkt och intressegemenskapen så påtaglig, att en bestämmelse formulerad på sätt här skett skulle medföra ett fullständigt frångående av

hitintills tillämpad och av statsmakterna fastställd praxis ifråga om statens arbetslöshets hjälp.

Bestämmelsen att kommunerna i vissa fall skola lämna arbetslöshetsunderstöd anse de slutligen utgöra ett erkännande av det nu framlagda förslagets bristande effektivitet under mera prövande förhållanden.

Anmärkningarna från bondeförbundet.

Hr K. A. Westman motsätter sig förslaget om statsunderstödd arbetslöshetsförsäkring och uttalar sig för arbetslinjen såsom den naturligaste för avhjälpande av de med arbetslösheten förenade missförhållandena. Sedan han förklarat sig särskilt ha sett de föreliggande förslagen ur lantbrukets synpunkt, framhåller han bl. a., att dess arbetare i praktiken komma att stå utanför arbetslöshetsförsäkringen. Förslagen lämna alltså en högst betydande del av vårt lands arbetare och just dem, som genomsnittligt sett leva under trängre ekonomiska förhållanden, utanför försäkringen — ja, kunna till och med komma att åläggas dessa arbetaregrupper ytterligare skattebördor till förmån för en del i regel bättre ställda yrkesgrupper inom industrien.

Vad högerreservanternas anföra.

Hr Holmdahl m. fl. uttala beträffande arbetslöshetskassorna, att förslaget faktiskt innebär, att de nuvarande fackföreningskassorna skulle låta registrera sig såsom arbetslöshetskassor. Kassornas ledning skulle bli densamma som fackförbundens ledning och även i övrigt ett mycket intimt samarbete upprätthållas mellan dessa på papperet åtskilda institutioner. Men arbetarnas organisationer sakna opartiskhet. Deras huvudsakliga uppgift är att tillvarata arbetarnas intressen, gent emot arbetsgivarna, för vilket ändamål de utkräva avgifter av sina medlemmar, uppgående till millioner kronor om året. F. n. användas emellertid en avsevärd del av dessa millioner till understöd åt arbetslösa medlemmar, och skulle nu staten ersätta dessa senare utgifter med omkring hälften, är det uppenbart, att så mycket större del av inkomsterna skulle återstå för kampen på arbetsmarknaden.

Vidare framhålla reservanternas, att hos oss äger ett nära samband rum mellan arbetarnas fackföreningsrörelse och det politiska socialdemokratiska partiet.

Reservanternas anse statens åtgärder mot arbetslösheten böra ske genom det s. k. svenska systemet, d. v. s. att den arbetslöse genom statens förmedling erbjudes arbete i stället för kontant understöd. Att låta den arbetslöse välja mellan reservarbete och kontant understöd vilja de icke vara med om. De anse påtagligt, att detta val så gott som alltid skulle utfalla till förmån för det kontanta understödet.

Reservanternas ha ingenting emot, att konung och riksdag fastställa regler för den s. k. arbetslinjen, men opponera sig mot vissa detaljer i förordningen om reservarbeten. I fråga om strejk och lockout anse de sålunda nuvarande direktiv böra fastställas, och bestämmelserna att komma i vissa fall skall kunna utgiva arbetslöshetsunderstöd utan fattigvårdskaraktär med statsbidrag finna de strida mot hela systemet.